

Gespreksnotitie t.b.v. rondetafelgesprek politieonderwijs

2 mei 2025

De Inspectie Justitie en Veiligheid en haar toezicht op het politieonderwijs

De Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV) heeft de wettelijke taak om toezicht te houden op de kwaliteit van het politieonderwijs en de examinering (Politiewet 2012, Artikel 65, 1c). Het politieonderwijs heeft, mede vanwege het geweldsmonopolie, van oudsher een aparte positie binnen het onderwijssysteem in Nederland, net zoals bijvoorbeeld het defensieonderwijs. De wetgever heeft de verantwoordelijkheid voor het politieonderwijs bij de minister van Justitie en Veiligheid belegd.

Wijze van toezicht

De Inspectie JenV ziet onderwijs als randvoorwaarde voor een goede taakuitvoering door politiefunctionarissen binnen het korps van de nationale politie. Een opleiding op de Politieacademie is een voorwaarde om als executief medewerker bij de politie te kunnen werken. Studenten zijn in dienst van het korps.

De Inspectie JenV sluit haar toezicht op de Politieacademie, zoals beschreven in het toezichtkader Politieonderwijs¹, zoveel mogelijk aan bij het kwaliteitszorgsysteem van de Politieacademie. Dit om bij te dragen aan het lerend vermogen van de Politieacademie zelf. De Politieacademie krijgt eigen inzicht in de kwaliteit van haar opleidingen, de mate waarop deze aansluiten op de politiepraktijk en eventuele verbetermogelijkheden. Zo vraagt de Inspectie JenV aan de Politieacademie zich te verantwoorden over de behoeftestelling en de tevredenheid in het werkveld (de mate waarin zij voldoet aan de aansluiting op de politiepraktijk), over het onderwijsprogramma, de examinering en over de kwaliteitsborging.

Partijen aan zet

Eind 2024 heeft de Inspectie JenV een brief² uitgebracht waarin zij aangeeft dat uit de afgelopen drie onderzoeken over politieonderwijs is gebleken dat betrokken partijen nu zelf aan zet zijn. Bij het korps van de nationale politie en de Politieacademie gaat het om een verdere implementatie van de aanbevelingen. Het Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's van het ministerie van Justitie en Veiligheid moet toezien op de voortgang ervan en zo nodig tijdig bijsturen. Alle partijen hebben elkaar nodig om een volgende stap te zetten.

Gezien de aanbeveling dat partijen aan zet zijn, vindt de Inspectie JenV het opportuun om haar toezicht meer op 'afstand' uit te voeren. Dit betekent dat de Inspectie JenV in 2025 geen (verdiepende) onderzoeken zal doen, maar wél ontwikkelingen volgt. Via onder meer de monitor (verzameling van kwalitatieve en kwantitatieve gegevens), periodieke gesprekken en locatiebezoeken zal zij haar informatiepositie en netwerk behouden. Gezien haar beperkte capaciteit werkt de Inspectie JenV risicogestuurd en richt zij zich in 2025 op andere wettelijke taken.

Recente onderzoeken

Recent heeft de Inspectie JenV onderzoeken uitgevoerd naar de verschillende domeinen binnen het politieonderwijs waarop zij toezicht houdt. De conclusies:

*Basispolitieonderwijs (BPO): onderzoek naar de randvoorwaarden voor kwalitatief goed basispolitieonderwijs PO21 (2024)*³

Het inspectieoordeel was positief: processen zijn gevolgd en uitgewerkt in een onderwijsprogramma, de uitvoering wordt gemonitord en zo nodig vindt bijsturing plaats. Partijen hebben gezamenlijk in korte tijd en onder grote politieke en maatschappelijke druk een nieuwe opleiding neergezet. De Inspectie JenV signaleerde echter ook knelpunten voor de verdere implementatie van PO21, zoals de beeldvorming over

¹ <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2020/07/08/toezichtkader-politieonderwijs>

² <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2024/12/13/brief-toezicht-politieonderwijs>

³ <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2024/06/11/brief-po21>

het niveau van de startbekwame student na afronding van de opleiding én de begeleidingscapaciteit. Om de operationele capaciteit in eenheden op de gewenste sterkte te krijgen, moet de instroom in PO21 langer op de huidige maximale capaciteit blijven. Met de vele nieuwe medewerkers in de basisteams wordt het steeds lastiger om ervaren collega's te vinden voor de begeleiding van studenten (en beginnende collega's van start- naar vakbekwaam te begeleiden).

*Vakspecialistisch politieonderwijs (VPO): onderzoek naar processen in de kwalitatieve en kwantitatieve opleidingsbehoefte (2023)*⁴

Al in 2017 constateerde de Inspectie JenV knelpunten in het proces van de behoeftestelling VPO zowel bij het korps (benoemt 'wat' het nodig heeft) als de Politieacademie (gaat over het 'hoe' ze daarin voorziet). Sindsdien volgde de Inspectie JenV de voortgang. Zij heeft een intensief toezichtstraject ingesteld van 2019-2021. Dit is positief afgerond in 2022⁵. De Inspectie JenV constateerde voldoende randvoorwaarden om de behoeftestelling VPO-breed op orde te brengen.

Desondanks meldde de Inspectie JenV in oktober 2023 dat de voortgang beperkt was. Er was een beperkt aantal concrete producten opgeleverd en er waren (nog steeds) meerdere knelpunten. Partijen moesten hun taken en verantwoordelijkheden oppakken en daaraan daadwerkelijk vorm en inhoud geven.

*Afgeschermd politieonderwijs⁶: onderzoek Opleiding Persoonsbeveiliging (2023)*⁷

De Inspectie JenV concludeerde dat de werkwijze in de opleiding op orde is, dat de samenwerking tussen betrokken partijen goed verloopt en dat het resultaat voldoet: studenten kunnen na afronding van de opleiding als een startbekwaam persoonsbeveiliging aan de slag. De Inspectie JenV zag ook verbeterpunten. Vooral op het gebied van de borging van de werkwijze, de samenwerking en de kwaliteitszorg.

Aandachtspunten

Door onder meer geopolitieke dreigingen, een toenemende polarisatie en de digitalisering van de maatschappij en criminaliteit wordt er steeds meer capaciteit en specifieke expertise/vaardigheden van de politie gevraagd. Met de toenemende schaarste op de arbeidsmarkt wordt een goed onderwijs- en opleidingsbeleid voor zowel bestaand als nieuw personeel steeds belangrijker. Daarmee wordt het knelpunt rondom de behoeftestelling vakspecialistisch politieonderwijs nog nijpender. Andere knelpunten uit eerdere inspectieonderzoeken die nog steeds spelen, zijn de beperkte begeleidingscapaciteit in eenheden (zowel tijdens de basispolitieopleiding als erna) en het verwachtingspatroon over het niveau van startbekwame studenten na afronding van een opleiding.

Tot slot: de druk op het onderwijs, met name de basisopleiding, neemt toe. Bij veel knelpunten in de praktijk wordt direct naar het onderwijs gekeken. Daar moeten kennis en vaardigheden worden aangeleerd. Dat klopt. De Inspectie JenV ziet onderwijs als randvoorwaarde voor de kwaliteit van de taakuitvoering door de politie. Maar onderwijs kan niet alles oppakken. Die capaciteit is beperkt. En het (aan)leren van kennis en vaardigheden kost tijd. Niet alles past in dezelfde (basis) opleiding. Kortom, er moeten prioriteiten worden gesteld en keuzes worden gemaakt.

⁴ <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2023/10/10/brief-behoeftestelling-vpo-aan-minister-jenv>

⁵ <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2022/02/24/4e-brief-aan-korpsleiding-nationale-politie>

⁶ De Politieacademie kent naast reguliere opleidingen ook afgeschermd opleidingen, bijv. de leergang Arrestatie- en Ondersteuningsteam. De afscherming betreft onder andere de te gebruiken middelen, modus operandi, inzetprocedures etc.

⁷ <https://www.inspectie-jenv.nl/documenten/2023/05/10/brief-conclusie-en-aanbevelingen-onderzoek-opleiding-persoonsbeveiliging>